

Jadeecada (Rubeola)

Waa maxay jadeecadu?

Jadeecada, ayaa sidoo kale loo yaqaan rubeola, waa cudur aad u faafo ee uu keeno fayraska. Fayraska jadeecada wuxuu u faafaa si fudud oo wuxuu ku keeni karaa dhibaato halis ah caafimaadka qof kale. Dadaalada tallaalka muddada dheer ayaa ka hortagayay jadeecada inay faafto Mareykanka, laakiin dilaacyada ayaa dhici karo oo wali dhaco. Marka heerarka tallaalka ee bulshada uu hooseeyo ama uu hoos u dhaco, qatarta inuu dilaac dhaco ayaa korodha. Jadeecada waxay caadi ka tahay qeybo badan oo caalamka ah oo waxaa sidoo kale soo geli karo Mareykanka safrayaasha aan tallaalneyn. Joogteynta in dadka intooda badan laga tallaalo jadeecaada ayaa muhiim u ah ka illaalinta dadka iyo bulshooyinka dilaaca cudurka.

Waa maxay calaamadaha jadeecadu?

- Fururac ama Finan yaryar
- Qandho IYO
- Qufac ama sanko oo duuf ka dareero ama indhaha oo ilmeeya

Calaamaduhu waxay soo baxaan siddeed illaa 12 maalmood kadib marka uu qofku qaado jadeecada. Astaanta ugu horeyso badanaa waa qandho. Furuurucyada ayaa badanaa ku soo baxo labo illaa sadex maalmood kadib markay qandhada bilaabato oo waxay jirka ka muuqdaan shan illaa lix maalmood. Finanku waxay ka bilaabmaan qoordiidka, waxay u guuraan wejiga iyo qoorta sare dabeedna hoos ayey ugu dhaadhacaan jidhka.

Haddii ilmahaagu leeyahay calaamadaha jadeecada, maxaad samayn doontaa?

Hubi inaad joogto gurigaaga oo martida iska ilaali illaa aad dhakhtar la hadlayso ama rug caafimaad. Dhakhtarkaaga ama rugta caafimaadka ayaa kuu sheegi doona haddii aad u iman karto.

Sidee bay halis u tahay jadeecadu?

Jadeecadu waxay noqon kartaa cudur halis ah oo keena in isbitaal aad u jiifsado ama xitaa dhimasho keeni karta. Dad badan oo qaba jadeecada ayaa yeesha dhibaatooyin kale sida shuban, infekshan dhegaha ah, jeeniwareen, ama infekshan ba'an oo maskaxda ah (oo keeni kara dhawac rasmi ahaan u gaadha maskaxda). Waxyeelooyinkaasi waxay ku badan yihiin carruurta kayar 5 sanno da'da iyo dadka waaweyn ee ka weyn 20 sanno.

Jadeecadu inta lagu jiro muddada uurka waxa ay sii kordisaa halista dhicinta umusha, foolwareeg, ama ilmo ku dhasha miisaan yar. Jadeecadu waxay ku ba'naan kartaa dadka uu liito nidaamka difaaca jidhkoodu.

Siday ku fidaa jadeecadu?

Jadeecadu waxay raacdaa hawada marka qofka qabaa neefsado ama qufaco. Aad ayuu loo kala qaadaa. Ma qaadi kartid jadeeco hal mar wax ka badan, waayo markaad qaado waxay ku hadhaysaa difaaca jidhkaaga.

Intee in le'eg ayuu qofka qaba jadeecada wax qaadsiin karaa?

Qof qabo jadeeco ayaa u gudbin karo dadka kale laga bilaabo afar maalmood ka hor inta aynan soo bixin furuucyadooda illaa afar maalmood kadib marka ay soo baxaan.

Daawayn ma leedahay jadeecadu?

Maya, ma jiro daawayn gaar u ah jadeecada. Dadka qaba jadeecadu waxay u baahan yihiin nasasho sariirta ah, cabitaan badan, iyo qandhada oo la xakameeyo. Waxa kale oo ay u baahan karaan in laga daaweeyo waxyeelada kale sida shubanka, caabuq dhagaha, ama jeeniwareenka.

Miyay leedahay tallaalka jadeecadu?

Haa. Tallaalka jadeecadu badanaa wuxuu iskugujiraa kuwa jadeecada iyo qaamoqaashiirka (MMR)

- Carruurta ayaa laga tallalka markay dadoodu tahay 12-15 bilood marka labaadna waxa talaalka lasiiyaa markay da'doodu tahay 4-6 sanno waxa kalo dhici karta in sida ugu dhakhso badan ee ah hal bil kaddib marka la siin karo talaalka.
- Sidoo kale jadeecada ayaa lagu talinayaa in la siiyo carruurta 6-12 bilood jirta ah ee socdaal caalami ah ama meelaha u cudurku ka dilaacay.
- Dhammaan qaangaarka aan qaadin jadeeco ama aan qaadan tallaalka jadeeco ayaa ah inay qaataan hal qiyaas tallaalka oo MMR ah, gaar ahaan hadday dhasheen gudihii 1957 ama intii ka dambaysay.
- Ardayda (oo ay ku jiraan ardayda tacliinta sare), shaqaalaha daryeelka caafimaadka, iyo kuwa socdaal caalami ah gali doona ayaa ah winay qaateen laba qiyaasood oo tallaalka MMR ah, haddii aanay qaadan, waa inay is-tallaalaan.
- Kala hadal bixiyaha daryeelkiina caafimaad haddii aad qabto su'aalo ku saabsan tallaalkada adiga ama ilmahaagu u baahan tiihin.

Haddii adiga ama ilmahaagu aad qaadeen jadeeco, maxaad samayn?

- Wac dhakhtarkaaga ama rugta caafimaadka isla markiiba. Iyaga ayaa kuu sheegi haddii aad u imanayso.
- Haddii aan lagu tallaalin, ku qaadashada cirbada MMR sadex maalmood gudahood kadib marka aad u-baylah noqoto jadeecada ayaa ka hortagi karto inay kugu dhacdo jadeeco.
- Haddii aad qaadatid cirbada buritiinka difaaca (walxaha dhiiga ee wato difaaca jirka ee fayraska jadeecada) lix maalmood gudahood kadib u-baylihidaada jadeecada, waxay ka hortagi kartaa ama yareyn kartaa darnaanta jadeecada.

Maxaa dhacaya haddii ay ka jirto xaalad jadeecado dugsi ama goobaha kale (tus., kaamamka xagaaga, daryeelka ilmaha, goobta shaqada, rugta caafimaadka)?

MDH iyo waaxyada caafimaadka deegaanka waxay la shaqayn doonaan xarunta si loo aqoonsado dadka laga yaabo inay u-baylah noqdeen, qiimeeyaan difaacooda jadeecada, oo ay ugu taliyaan ka hortaga u-baylah noqoshada kadib sida loogu baahan yahay xaaladaas gaar ah.

Minnesota Department of Health
PO Box 64975, St. Paul, MN 55164-0975
651-201-5414 | www.health.state.mn.us/measles

04/24/2025 (Somali)

Si aad xogtaan ugu hesho qaabab kale, wac: 651-201-5414.